Is voor tweede taalleerders op NT2 gebaseerd onderwijs in Entree en mbo 2 effectiever voor de ontwikkeling van hun taalvaardigheid en studiesucces in vervolgopleidingen in het mbo dan (regulier) NT1 onderwijs?

Beantwoord door Maurice de Greef (kennismakelaar Kennisrotonde).

19 juli 2022

KR. 1437

Kort antwoord

Er is geen onderzoek gedaan naar het verschil in resultaten tussen NT1-onderwijs en NT2-onderwijs in de Entree-opleiding. Volgens interviews met onderwijsprofessionals kan extra inzet op NT2-onderwijs ervoor zorgen dat een veel groter deel van de studenten de Entree-opleiding succesvol afrondt. Of dit daadwerkelijk zo is, is niet onderzocht bij tweedetaalleerders.

Antwoord

Een groot deel van de tweedetaalleerders stroomt door van de Internationale Schakelklas (ISK) naar de Entree-opleiding en rondt deze goed af en behaalt een diploma. Dat blijkt uit literatuuronderzoek gecombineerd met een analyse van statistische cijfers betreffende de loopbaan van tweedetaalleerders in het mbo en diepte-interviews onder onderwijsprofessionals, tweedetaalleerders en experts op het gebied van onderwijs of integratie van tweedetaalleerders (De Winter-Koçak et al., 2021). Deze groep tweedetaalleerders ervaart echter belemmeringen bij de doorstroom naar niveau 2. Eén van de oorzaken is de taalachterstand. Ondanks dat ze de Entree-opleiding afronden blijken deze tweedetaalleerders in de praktijk een taalachterstand te hebben. Tijdens de Entree-opleiding hebben zij maatwerk en veel (extra) begeleiding gekregen voor de ontwikkeling van de taalvaardigheid in het Nederlands (De Winter-Koçak et al., 2021). Dit is echter niet meer het geval bij de opleiding op mbo niveau 2. Tijdens een vervolgopleiding op mbo niveau 2 worden vaak namelijk generieke taallessen gegeven die ook geschikt zijn voor eerstetaalleerders en niet altijd aansluiten bij leervragen van tweedetaalleerders (De Winter-Koçak et al., 2021). Vraag is of als het taalonderwijs meer toegesneden is op de tweedetaalleerder (NT2-onderwijs) dit effectiever kan zijn voor de taalontwikkeling en het studiesucces in vervolgopleidingen van de tweedetaalleerders.

Mogelijke oorzaken voor een taalachterstand bij een tweedetaalleerder

Om een antwoord te kunnen geven op de gestelde vraag is het wenselijk om in kaart te brengen of een tweedetaalleerder een taalachterstand kan hebben ten opzichte van een eerstetaalleerder en waardoor dit mogelijkerwijs kan komen. Dit kan inzichtelijk maken dat een tweedetaalleerder eerder een

taalachterstand kan opbouwen dan een eerstetaalleerder en dus een andere vorm van taalonderwijs nodig kan hebben. Onderzoek laat zien dat tweedetaalleerders tijdens een leertraject dat rekening houdt met hun anderstaligheid een grotere taalachterstand dan eerstetaalleerders kunnen hebben doordat zij een kortere verblijfsduur hebben in het land waarvan ze de nieuwe taal leren of taalangst hebben. Experimenteel onderzoek van Bergmann et al. (2015) waarbij de spreekvaardigheid na een interventie getest en vergeleken is tussen eerstetaalleerders en tweedetaalleerders onder meer dan 50 jongvolwassenen laat zien dat tweedetaalsprekers of -leerders meer problemen ervaren dan eerstetaalleerders in hun spreekvaardigheid mogelijkerwijs door de kortere verblijfsduur. Flege en Liu (2001) bestudeerden tijdens experimenteel onderzoek (waarbij tweedetaalleerders getest zijn na diverse interventies) de relatie tussen verblijfsduur van tweedetaalleerders die deelnamen aan een taaltraject bij het leren van een nieuwe taal in het land waarin ze verbleven en het beheersen van de tweede taal. De onderzoeksresultaten tonen aan dat voor 60 jongvolwassenen de lengte van de verblijfsduur de beheersing van de tweede taal beïnvloedt. Na uitsluiting van overige factoren (zoals gehoorproblemen) kon dit worden vastgesteld. Als studenten een langere verblijfsduur hebben (en meer input van moedertaalsprekers krijgen), beheersen zij de taal beter.

Een andere mogelijke oorzaak kan gevonden worden in taalangst die verwijst naar situaties waarin iemand ervaart het spannend te vinden om in een bepaalde situatie een tweede taal te gebruiken die hij of zij nog niet volledig beheerst en daarom dus op een wat nerveuze wijze de tweede taal gebruikt (Sheen, 2008). Onderzoek van Sheen (2008) onder meer dan 40 volwassen deelnemers aan NT2-trajecten laat zien dat taalangst het leren kan belemmeren. Taalangst is een factor die bij tweede taalleerders kan voorkomen als zij een nieuwe taal eigen moeten maken.

NT2-onderwijs tijdens de Entree-opleiding

Er is geen onderzoek gedaan naar het verschil in resultaten tussen NT1-onderwijs en NT2-onderwijs en de eerdergenoemde factoren in de Entree-opleiding. Eén masterstudie suggereert op basis van interviews dat extra inzet op NT2-onderwijs ervoor kan zorgen dat een veel groter deel van de studenten de Entree-opleiding succesvol afrondt. In dit onderzoek geven docenten, decanen en leidinggevenden in vier ISK's (Internationale Schakelklassen) en regionale opleidingencentra (ROC's) aan dat taalondersteuningstrajecten mogelijkerwijs eraan kunnen bijdragen dat van oorsprong niet-Nederlandstalige studenten succesvol kunnen deelnemen aan de Entree-opleiding (Born, 2016). Volgens de geïnterviewde respondenten kunnen studenten met inzet van een specifiek taalondersteuningstraject NT2 na de ISK tijdens de Entree-opleiding naar niveau 2 doorstromen. In de overgang van ISK naar een Entree-opleiding in het mbo zou een NT2-traject een goed vervolg kunnen zijn op de ISK (Born, 2016).

Geraadpleegde bronnen

Bergmann, C., Sprenger, S. A., & Schmid, M. S. (2015). The impact of language co-activation on L1 and L2 speech fluency. *Acta Psychologica*, *161*, 25-35.

Born, A. (2016). *Leren Aansluiten na de Internationale Schakelklas (ISK).* Een verkenning van de aansluiting van curriculum en leerlijnen Nederlands en rekenen tussen de ISK en MBO/Entree opleiding (masterthesis). Open Universiteit Nederland.

De Winter-Koçak, S., Yohannes, R., & Razenberg, I. (2021). *Statushouders in het mbo. Onderwijsroutes, struikelblokken en goede voorbeelden van ondersteuning.* Kennisplatform Integratie & Samenleving.

Flege, J. E., & Liu, S. (2001). The effect of experience on adults' acquisition of a second language. *Studies in Second Language Acquisition*, *23*, 527-552.

Sheen, Y. (2008). Recasts, Language Anxiety, Modified Output, and L2 Learning. *Language Learning*, *58*(4), 835-874.

Meer weten?

Welke uitgangspunten en kenmerken van de leeromgeving dragen eraan bij dat tweede taalleerders met B1-niveau ten opzichte van moedertaalleerders de vaardigheden lezen, schrijven, spreken en luisteren leren beheersen op het niveau 2F?

Over deze vraag

Opgesteld door:	Maurice de Greef (kennismakelaar Kennisrotonde)
Vraagsteller:	Projectleider mbo
Onderwijssector:	Mbo
Trefwoorden:	Entreeonderwijs – NT2 – moedertaal –taal - studiesucces
Referentie:	Kennisrotonde. (2022). *Is voor tweede taalleerders op NT2 gebaseerd onderwijs in entree en mbo 2 effectiever voor de ontwikkeling van hun taalvaardigheid en studiesucces in vervolgopleidingen in het mbo dan (regulier) NT1 onderwijs?* (KR. 1437)

Dit antwoord is gepubliceerd op Kennisrotonde.nl. De Kennisrotonde is samen met NCO en Onderwijskennis een dienst van het NRO.